

OVALIK KILIKYA ANTİK KENTLERİNİN KENTSEL ÖĞELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

COMPARISON OF URBAN ELEMENTS OF ANCIENT CITIES OF CILICIA PEDIAS

Yelda DURGUN ŞAHİN¹, Fatih GÜLŞEN²
M. Faruk ALTUNKASA³

ÖZET

Arkeolojik yapılar ve çevreleri, içinde yaşayan toplulukların tarih öncesi ve sonrası dönemdeki ekonomik, sosyal, kültürel, politik vb. yaşam şekilleri ve özelliklerini yansıtmaktadırlar. Bu yapılar ve yapıları çevreler, geçmişini günümüze taşıması anlamında çok büyük belirleyici role sahiptirler.

Bu çalışma, tarihten günümüze Anadolu topraklarının bir parçası olan Ovalık Kilikya bölgesi antik kentlerini kapsamaktadır. Bu bölgede günümüze kadar varlığı bilinen ve yer tespiti yapılabilen 14 adet antik kent bulunmaktadır. Bu kentlerden 4 tanesi çeşitli nedenlerden ötürü toprak üzerinde yer alamamaktadırlar. Bu çalışma ile, günümüze kadar ulaşabilen antik kentlerin, kentsel yapı öğelerinin belirlenmesi ve karşılaştırması yapılmıştır. Bu bağlamda değerlendirilen antik kentler Tarsus, Anavarza, Misis, Magarsos, Soloi, Kastabala, Adana, Augusta, Aigeai, Epiphanae, Flaviopolis, Issos, Mallos ve Zephyrion antik kentleri olarak belirlenmiştir.

Çalışmanın sonunda oluşturulmuş olan ve her bir antik kenti tanıtan envanterler sayesinde, kentsel öğelerin varlıklarını bölgesel anlamda görmemiz ve değerlendirmemiz sağlanmıştır.

ABSTRACT

Archaeological structures and their environments, economic, social, cultural, political, etc. in the pre and posthistorical period of the communities living in it. they reflect their lifestyle and characteristics. These structures and built environments have a very important role in carrying the past to the present.

This study covers the ancient cities of Cilicia Pedias region, which is a part of Anatolian lands from history to present. In this region, there are 14 ancient cities that have been known to date and can be located. 4 of these cities cannot be located on the ground for various reasons. With this study, the determination and

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Şehircilik AD., yeldadurgunsahin@hotmail.com.

² Dr. Öğr. Üyesi, Çukurova Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Klasik Arkeoloji AD., fatihgulshen@gmail.com

³ Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Peyzaj Mimarlığı AD., faltun@cu.edu.tr

diğer kentsel öğelerden, tiyatro ve nekropol yapılarının kayalık alan üzerinde ya da bir bölümü kayalık alan ile desteklenerek inşa edilmiş olmaları, strüktürel yapılarını güçlendirerek günümüze ulaşmalarında etken oldukları görülmüştür.

Ovalık Kilikya antik kentleri arasında kentsel öğeleri en çok günümüze ulaşan antik kentler sırasıyla Tarsus, Anavarza, Misis, Magarsos, Soloi, Kastabala, Adana, Augusta, Aigeai, Epiphanae, Flaviopolis, Issos, Mallos ve Zephyrion olarak belirlenmiştir.

KAYNAKLAR

- Alishan, L. M., 1899. Sissouan ou L'Arméno-Cilicie. Des Description Géographique et Historique. Venise-S. Lazare: Publié Sous Les Auspices.
- Anabolu, M., 2001. İstanbul ve Anadolu'daki Roma İmparatorluk Dönemi Mimarlık Yapıtları, 1. baskı. Arkeoloji ve Sanat Yayınları Kanaat Basımevi, İstanbul.
- Arlı, Y., 2014. Güneybatı Anadolu'da Roma Dönemi Şehirciliği, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Akok, M., 1957. Augusta Şehri Harabesi. Türk Arkeoloji Dergisi. Sayı VII-2. Ankara
- Aşkın, E., 2006. Kent Planı ve Mimari Yapılanması Açısından Cilicia ve Lycia Bölgelerindeki Roma Dönemi Kentlerinin Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Ana Bilim Dalı, Mersin.
- Beaufort, F., 1818. Karamania or BriefDescription of the South Coastof AsiaMinor, London.
- Bent, Th, J., 1890. Recent Discoveries in Cilicia, Journal Hellenic Studies 11, JSTOR.
- Bing, J. D., 1971. Tarsus: A Forgotten Colony of Lindos. JNES, 30(2): 99-109.
- Bossert, H, Th., 1950. Karataş'taki arkeolojik araştırmalar hakkında kısa ön rapor. Belleten XIV, 661-666.
- Brandon, C., Hohlfelder, R. L., Oleson, J. P., Rauh, N., 2010. Geology, Materials, and the Design of the Roman Harbour of Soli- Pompeiopolis, Turkey: TheRomacons fieldcampaign of August 2009, International Journal of Nautical Archaeology, 3 (2), Eylül.
- Buyruk, H., 2011. Sis' i (Kozan) Akdeniz'den Kapadokya'ya Bağlayan Kervanyolu Kaleleri, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum.
- Demir, F., 2016. Kilikya'daki Aigeai Kenti ve Tarihi. Çukurova Araştırma Dergisi, 2(2), Adana.
- Dilci , M., Emrahoğlu, N., Emrahoğlu, K., Tokbay, E., 2016. Anavarza, Altınşehir Adana Kent Kültürü ve Sanat Dergisi, Adana.
- Durukan, M., 2017. Yeni Veriler Işığında Mallos, Magarsos ve Antiokheia Pyramos Problemi, OLBA XXV.
- Edwards, R.W.1987: The Fortifications of Armenian Cilicia, DOS XXIII, Washington.
- Ferrero, D., 1988. Batı Anadolu'nun Eski Çağ Tiyatroları (çev:Erendiz Özbayoğlu), Ankara.
- Freely, J. 2008. Türkiye Uygarlıklar Rehberi 4 Akdeniz Kıyıları (Çev: T. Birkan, G. Koca, A. Biçen), Yapı Kredi Yayınları. İstanbul.
- Hild, F. ve Hellenkemper H.. 1990. Kilikien und Isaurien. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.
- Hild, F. ve Hellenkemper, H., 1991. "Tabula Imperii ByzantiniV: Kilikien und Isaurien",1-2,Verlag der Osterreichischen Akademie der Wissenschaften No 221,Cartes 2 Index, Vien.
- Jones, A. H. M., 1937. The Cities of the Eastern Roman Provinces, Oxford.
- Jones, A. H. M., 1966. The Greek City from Alexander to Justinian, Oxford.
- Kaya, M, A., 2005. Roma İmparatoru Septimus Severus Döneminde Anadolu. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi, 39(25).
- Magie, D., 1950. Roman Rule in Asia Minor to End of Third after Christ I-II. Princeton.
- Posamentir, R., 2011. Anazarbos im Hellenismus, Byzas, 97-120.
- Ramsay, W. M., 1960. Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası, (Çev: Mihri Pektaş), Milli Eğitim Bakanlığı Basımevi, İstanbul.

- Rich, J., Wallace, A., 2000. City and Country in the Ancient World [Antik Dünya'da Kırsal ve Kent], 1. Baskı, Çev.: Lale Özgenel, Homer Kitabevi, Ankara.
- Rosenbauer, R., 2007. Topographisch-Urbanistischer Survey des Ruinengeländes am Kap Karataş/Türkei. Vorbericht zur ersten Kampagne 2006. HASB 20, 107-119.
- Sayar, M. H., 1992. Doğu Kilikya'da Epigrafi ve Tarihi-Coğrafya Araştırmaları 1990, Araştırma Sonuçları Toplantısı IX.
- Sayar, M. H., 1993. Doğu Kilikya'da Epigrafi ve Tarihi-Coğrafya Araştırmaları 1991. X. Araştırma Sonuçları Toplantısı, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Sayar, M. H. 1999. Antik Kilikya'da Şehirleşme. XII. Türk Tarih Kongresi, I, Ankara.
- Sayce, A. H., 1925. Perseus and the Achaeans in the Hittite Tablets. The Journal of Hellenic Studies, 45(2):161-163.
- Sha., 1979. Scriptores Historiae Augustae, vols. I-II (çev. :D. Magie), Loeb, London.
- Spanu, M., 2003. Roman Influence in Cilicia Through Architecture, Olba VIII.
- Şahin, 2017.
- Tahbarer, B., 2005. Antik Kilikya Sikkelerinde Asklepios Kültü. Yüksek Lisans Tezi, Ç.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Deontoloji ve Tıp Tarihi Anabilim Dalı, Adana.
- Tekin, 1995. Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş. İletişim Yayınları
- Thorpe, M., 2002. Roman Architecture (Roma Mimarlığı), 1. Baskı, Çev.: Rıfat Akbulut, Homer Kitabevi, Ankara.
- Umar, B., 2000. Kilikia –Bir Tarihsel Coğrafya Araştırması ve Gezi Rehberi. İnkılâp Kitabevi, İstanbul
- Ünal, A. ve Girginer K. S., 2007. Kilikya-Çukurova, İlk Çağlardan Osmanlılar Dönemine Kadar Kilikya'da Tarihi Coğrafya. Tarih ve Arkeoloji
- Williams, S. V., 1954. Cilicia Survey, Anatolian Studies, 4:121-174.
- Yağcı, R. ve Kaya, H. F., 2010. Soloi Pompeiopolis Kazıları.
- Yegül, F. K., 2003. Cilicia at Crossroads: Transformation of Baths and Bathing Culture the Roman East, Olba, 8.
- Yegül, F. K., 2003. Cilicia at Crossroads: Transformation of Baths and Bathing Culture the Roman East, Olba, 8.
- Yıldırım, T., 2010. Kentsel ve Arkeolojik Sit Alanında Adana/Tepebağ Höyüğü ve Planlama Sürecinde Kentsel Arkeoloji, Kentsel Dönüşüm, Rehabilitasyon ile Arkeopark Kavramı. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Arkeometri A.B.D., Adana.
- Zeyrek, H. T., 2011. ANMED, Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri, Kastabala-Hierapolis Kazısı.
- Zeyrek, H. T., 2013. Kastabala Antik Kenti Kazıları. 36. Kazı Sonuçları Toplantısı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.

İnternet Kaynakları:

- www.educalingo.com Edward Standford Haritası (Erişim, 2019).
- www.arkeolojidunyasi.com Kilikya Bölge Haritası (Erişim, 2019)
- www.wikipedia.org Roma Yolu Kapısı (Erişim, 2019)
- www.pinterest.com Kleopatra Kapısı (Deniz Kapı) (Erişim, 2019)
- http://homersheimat.de Roma Köprüsü (Erişim, 2019)